

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚIEI

DREPT CONTRAVENȚIONAL

(judecători, procurori)

CURRICULUM

FORMATOR:

Sergiu FURDUI,

*doctor în drept, conferențiar universitar,
Vicepreședintele Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție*

CHIȘINĂU – 2013

I. PRELIMINARII

În contextul realizării Programului Națiunilor Unite în Republica Moldova privind implementarea/monitorizarea Planului Național de Acțiuni în domeniul Drepturilor Omului, urmărind scopul formării inițiale și continue a candidaților la funcțiile de judecători și procurori, disciplina de instruire inițială „Drept contravențional” reprezintă o parte componentă a Planului de învățământ pentru instruirea inițială a candidaților la funcțiile de judecător și procuror pentru anii 2012-2014, aprobat de Consiliul Institutului Național al Justiției, în conformitate cu prevederile art.7 alin.1 lit.c) din Legea privind Institutul Național al Justiției

Conceptul privind Curriculumul instruirii inițiale la disciplina „Drept contravențional” constă în elaborarea unui suport metodologic pentru candidații la funcțiile de judecător și procuror, participanți la procesul de inițiere și implementare a standardelor educaționale privind formarea și dezvoltarea calităților profesionale în cadrul Institutului Național al Justiției. Acest suport metodologic urmărește scopul de a forma la audienți competențe generale și competențe specifice, enunțate în Planul de învățământ menționat.

Urmare adresei semnate de Directorul executiv al INJ D-na Anastasia Pascari, curriculumul propriu-zis este elaborat în conformitate cu prevederile legislației și pe baza manualelor didactico-științifice „Dreptul contravențional” (autor Sergiu Furdui), care a văzut lumina tiparului în anul 2005 la Editura Cartier, „Administrarea eficientă a justiției” Titlul IV (autor Sergiu Furdui), care a văzut lumina tiparului în anul 2006 la Editura Cartier Juridic, „Administrarea cauzelor contravenționale”, Institutul Național al Justiției, seria Suporturi de curs, cartea VIII, Chișinău 2009, pag. 99-161, (autor Sergiu Furdui), „Metodologia întocmirii actelor procedurale contravenționale” Institutul Național al Justiției, seria Suporturi de curs, cartea IX, Chișinău 2009, pag. 151-204, (autor Sergiu Furdui) și „Tratat de drept contravențional”(autor Victor Guțuleac), care a văzut lumina tiparului în anul 2009 la Editura Chișinău,ULIM. Aceste lucrări constituie o sursă de instruire juridică, care asigură cunoașterea instituțiilor și normelor de Drept contravențional, conțin un sistem de cunoștințe practico-doctrinare specifice domeniului de drept contravențional, care va forma persoanelor interesate cunoștințe teoretice temeinice și abilități practice utile în activitatea profesională de judecător și procuror.

Implementarea și evaluarea disciplinei de instruire inițială „Drept contravențional” în cadrul Institutului Național al Justiției se va realiza prin studiul la orele de prelegeri și seminar, finalizându-se printr-un colocviu diferențiat ce va constitui indiciul ce confirmă implicarea disciplinei respective în contextul formării competențelor profesionale. Criteriile de evaluare a disciplinei se elaborează în baza obiectivelor curriculare statuate în Planului de învățământ pentru instruirea inițială a candidaților la funcțiile de judecător și procuror pentru anii 2012-2014.

II. OBIECTIVELE GENERALE ALE DISCIPLINEI

În baza studierii disciplinei „Drept contravențional”, audientul trebuie

La nivel de cunoaștere și înțelegere:

- să definească noțiunile de bază ale Dreptului contravențional (lege contravențională, contravenție, răspundere contravențională, sancțiune contravențională, procedură contravențională);
- să interpreteze normele contravenționale;
- să descrie semnele constitutive ale conținutului contravenției;
- să încadreze juridic faptele ce constituie contravenție;
- să explice hotărârile Curții Supreme de Justiție și hotărârile Curții Europene a Drepturilor Omului cu scopul eficientizării administrării cauzelor contravenționale.

La nivel de aplicare:

- să stabilească legături între normele Părții Generale, Părții Speciale și Părții Procedurale a legii contravenționale;
- să stabilească legături între normele legii contravenționale și normele de referință din alte acte normative;
- să presupună soluții corecte la problemele practice vizînd materia contravențională;
- să întocmească hotărîri contravenționale;
- să valorifice practica națională, precum și jurisprudența CEDO sub aspectul aplicabilității în cursul administrării cauzelor contravenționale.

La nivel de integrare:

- să aprecieze procesul de administrare a cauzelor contravenționale în contextul reformei judiciare și de drept în Republica Moldova;
- să formuleze propuneri *de lege lata* și *de lege ferendă* cu privire la perfecționarea cadrului legislativ și a cadrului judiciar în domeniul contravențiilor;
- să demonstreze temeinicia teoretică a Dreptului contravențional ca suport la examinarea cauzei contravenționale;
- să estimeze normele dreptului internațional și ale tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, precum și practica judiciară pentru eficientizarea administrării cauzelor contravenționale ;
- să contribuie, prin intermediul comunicărilor științifice elaborate, la procesul de creare, interpretare și aplicare a normelor contravenționale, precum și la culturalizarea juridică a cetățenilor.

III. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Formator	Semestrul	Numărul de ore		Evaluarea
		C	S	
Sergiu Furdui	I	8	18	Colocviu diferențiat

IV. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

a) Tematica și repartizarea orientativă a orelor de curs

Nr. crt.	TEMA:	Realizarea în timp (ore)
1.	Considerații generale cu privire la disciplina „Drept contravențional”; Legea contravențională și aplicarea ei. 1.1. Dreptul contravențional – ca ramură de drept. 1.2. Dreptul contravențional - ca știință juridică. 1.3. Dreptul contravențional - ca disciplină didactică. 1.4. Principiile și izvoarele dreptului contravențional. 1.5. Noțiunea și scopul legii contravenționale. 1.6. Interpretarea legii contravenționale. 1.7. Aplicarea legii contravenționale.	2

2.	<p>Contravenția – temei al răspunderii contravenționale; Răspunderea contravențională – formă a răspunderii juridice; Sancțiunea contravențională.</p> <p>2.1. Definiția, structura și trăsăturile contravenției. 2.2. Conținutul contravenției. 2.3. Formele, variantele și modalitățile contravenției. 2.4. Cauzele care înlătură caracterul contravențional al faptei. 2.5. Definiția, trăsăturile și funcțiile răspunderii contravenționale. 2.6. Principiile și scopul răspunderii contravenționale. 2.7. Cauzele care înlătură răspunderea contravențională. 2.8. Delimitarea răspunderii contravenționale de alte forme ale răspunderii juridice. 2.9. Definiția, trăsăturile, scopul și funcțiile sancțiunii contravenționale. 2.10. Sistemul de sancțiuni contravenționale. 2.11. Aplicarea sancțiunii contravenționale. 2.12. Repararea pagubelor produse în rezultatul săvârșirii contravenției.</p>	2
3.	<p>Caracteristica generală a Părții Speciale a Codului contravențional. Încadrarea juridică a faptei contravenționale.</p> <p>3.1. Definiția și particularitățile Părții Speciale a Codului contravențional. 3.2. Sistemul Părții Speciale a Codului contravențional și necesitatea studierii părții respective. 3.3. Caracteristica generală a capitolelor inserate în Partea Specială din Codul contravențional. 3.4. Încadrarea juridică a faptei în Dreptul contravențional.</p>	2
4.	<p>Administrarea cauzelor contravenționale în cadrul procesului contravențional. Metodologia întocmirii actelor procesual contravenționale.</p> <p>4.1. Constatarea faptei contravenționale. 4.2. Examinarea cauzei contravenționale. 4.3. Exercițarea căilor de atac în cauza contravențională. 4.4. Executarea hotărârii cu privire la aplicarea sancțiunii contravenționale. 4.5. Metode și procedee privind întocmirea actelor procesual contravenționale.</p>	2
TOTAL		8

b) Tematica și repartizarea orientativă a orelor de seminar

Nr. crt.	TEMA:	Realizarea în timp (ore)
1.	<p>Disciplina de instruire inițială „Drept contravențional”; Legea contravențională și aplicarea ei.</p> <p>1.1. Definierea și obiectul dreptului contravențional ca disciplină comună obligatorie pentru candidații la funcțiile de judecător și procuror.</p> <p>1.2. Sistemul disciplinei „Drept contravențional”.</p> <p>1.3. Noțiunea și scopul legii contravenționale. <i>Noțiunea de lege contravențională</i> <i>Scopul legii contravenționale</i> <i>Sistemul legii contravenționale</i></p> <p>1.4. Interpretarea legii contravenționale. <i>Definiția și formele interpretării legii contravenționale.</i> <i>Metodele, rezultatele și limitele interpretării legii contravenționale.</i></p> <p>1.5. Aplicarea legii contravenționale <i>Noțiunea de aplicare a legii contravenționale.</i> <i>Elementele în funcție de care se aplică legea contravențională.</i> <i>Aplicarea legii contravenționale în timp.</i> <i>Aplicarea legii contravenționale în spațiu.</i></p>	2
2.	<p>Contravenția – temei al răspunderii contravenționale. Răspunderea contravențională – formă a răspunderii juridice; Sancțiunea contravențională.</p> <p>2.1. Definierea, structura și trăsăturile contravenției. <i>Caracteristica juridică a contravenției. Deosebirea contravenției de alte fapte prejudiciabile.</i> <i>Definierea și trăsăturile contravenției. Structura contravenției (fapta săvârșită cu vinovăție, fapta de pericol social mai redus decât infracțiunea, fapta prevăzută și sancționată prin lege contravențională).</i></p> <p>2.2. Conținutul contravenției. <i>Conținutul constitutiv al contravenției (obiectul, subiectul, latura obiectivă și latura subiectivă).</i></p> <p>2.3. Formele, variantele și modalitățile contravenției. <i>Formele contravenției (actele preparatorii, tentativa, fapta consumată și fapta epuizată).</i></p> <p>2.4. Variantele contravenției (atenuantă și agravantă). <i>Modalitățile contravenției (normative și faptice).</i></p> <p>2.5. Cauzele care înlătură caracterul contravențional al faptei. <i>Starea de iresponsabilitate. Legitima apărare. Starea de extremă necesitate. Constrângerea fizică și/sau psihică. Riscul întemeiat. Cazul fortuit.</i></p> <p>2.6. Principiile și scopul răspunderii contravenționale. <i>Principiile răspunderii contravenționale (legalității, contravenției ca unic temei al răspunderii contravenționale, umanismului, răspunderii personale, unicității răspunderii, inevitabilității răspunderii, individualizării răspunderii, prescriptibilității răspunderii, celerității tragerii la răspundere).</i> <i>Scopul răspunderii contravenționale.</i></p> <p>2.7. Cauzele care înlătură răspunderea contravențională. <i>Renunțarea benevolă la săvârșirea contravenției, prescripția răspunderii contravenționale, neînsemnătatea contravenției, împăcarea</i></p>	2

<p>victimei cu făptuitorul, amnistia, abrogarea actului care stabilește răspunderea contravențională.</p> <p>2.8. Delimitarea răspunderii contravenționale de alte forme ale răspunderii juridice.</p> <p><i>Delimitarea răspunderii contravenționale de cea penală.</i></p> <p><i>Delimitarea răspunderii contravenționale de cea administrativă.</i></p> <p><i>Delimitarea răspunderii contravenționale de cea civilă.</i></p> <p>2.9. Definierea, trăsăturile, scopul și funcțiile sancțiunii contravenționale.</p> <p>2.10 Sistemul de sancțiuni contravenționale.</p> <p>a) avertismentul;</p> <p>b) amenda;</p> <p>c) <i>privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate;</i></p> <p>d) <i>privarea de dreptul de a deține anumite funcții;</i></p> <p>e) <i>aplicarea punctelor de penalizare;</i></p> <p>f) <i>privarea de dreptul special (dreptul de a conduce vehicule, dreptul de a deține armă și de portarmă);</i></p> <p>g) <i>munca neremunerată în folosul comunității;</i></p> <p>h) <i>arestul contravențional.</i></p> <p>2.11 Expulzarea</p> <p>2.12Aplicarea sancțiunii contravenționale.</p> <p><i>Regulile generale de aplicare a sancțiunii. Circumstanțele ce atenuează (a) prevenirea consecințelor prejudiciabile sau repararea benevolă a prejudiciului; b) contribuția la descoperirea contravenției; c) săvârșirea contravenției într-un concurs de împrejurări personale sau familiale; d) săvârșirea contravenției de către un minor, o femeie gravidă sau o persoană care întreține copil cu vârsta de pînă la 8 ani; e) acțiunile ilegale sau imorale ale victimei care au provocat contravenția.)sau agravează (a) continuarea comportării ilicite, contrar somației de a se pune capăt unei astfel de comportări; b) săvârșirea contravenției de către o persoană anterior sancționată contravențional sau condamnată ale cărei antecedente nu au fost stinse; c) instigarea sau atragerea minorilor la săvârșirea contravenției; d) săvârșirea contravenției de către un grup de persoane; e) săvârșirea contravenției profitîndu-se de condițiile unor calamități naturale sau ale altor stări excepționale; f) săvârșirea contravenției în stare de ebrietate produsă de alcool sau de alte substanțe. Instanța de judecată este în drept, în funcție de caracterul contravenției, să nu considere această circumstanță ca agravantă; g) săvârșirea contravenției față de un minor, de o femeie, de o persoană în etate sau față de o persoană care se află în imposibilitatea de a se apăra.) răspunderea pentru contravenție. Termenele de aplicare a sancțiunii.</i></p> <p>2.13. Repararea pagubelor produse în rezultatul săvârșirii contravenției.</p>	
---	--

3.	<p>Caracteristica generală a Părții speciale a Codului contravențional. Încadrarea juridică a faptei în dreptul contravențional.</p> <p>3.1 Sistemul Părții Speciale a Codului contravențional și necesitatea studierii părții respective.</p> <p>Caracteristica juridică a capitolelor inserate în Partea Specială din Codul contravențional</p> <p><i>Caracteristica juridică a contravențiilor ce atentează la drepturile politice, de muncă și la alte drepturi constituționale ale persoanei fizice.</i></p> <p><i>Caracteristica juridică a contravențiilor ce atentează la sănătatea populației, sănătatea persoanei, la starea sanitar-epidemiologică .</i></p> <p><i>Contravenții ce atentează la drepturile reale.</i></p> <p><i>Contravenții în domeniul protecției mediului.</i></p> <p><i>Contravenții în domeniul industriei, construcțiilor, energiei, gospodăriei comunale, locuințelor și amenajării teritoriului.</i></p> <p><i>Contravenții în domeniul agricol și sanitar-veterinar.</i></p> <p><i>Contravenții ce atentează la regimul din transporturi.</i></p> <p><i>Contravenții în domeniul circulației rutiere.</i></p> <p><i>Contravenții în domeniul comunicațiilor electronice, comunicațiilor poștale și al tehnologiei informației.</i></p> <p><i>Contravenții ce afectează activitatea de întreprinzător, fiscalitatea, activitatea vamală și valorile mobiliare.</i></p> <p><i>Contravenții ce afectează activitatea autorităților publice.</i></p> <p><i>Contravenții ce atentează la regimul frontierei de stat și regimul de ședere pe teritoriul Republicii Moldova.</i></p> <p><i>Contravenții de atentează la modul de administrare . Contravenții în domeniul supravegherii pieței, metrologiei, standardizării și protecției consumatorilor.</i></p> <p><i>Contravenții ce atentează la ordinea publică și la securitatea publică.</i></p> <p><i>Contravenții în domeniul evidenței militare.</i></p> <p>3.3 Definirea și importanța încadrării juridice a faptei în dreptul contravențional.</p> <p>3.4 Formele de încadrare juridică a contravenției (contravenție tipică, contravenție atipică, contravenție continuă, contravenție repetată).</p> <p><i>Încadrarea juridică de contravenție a contravenției în cazul unui concurs de contravenții</i></p> <p><i>Încadrarea juridică de contravenție a contravenției în cazul concurenței normelor contravenționale.</i></p> <p>3.5 Deosebirea dintre încadrarea juridică a contravenției și calificarea legală a contravenției.</p> <p>3.6 Analiza juridică a contravenției.</p>	2
4.	<p>Procesul contravențional; Participanții la procesul contravențional; Autoritățile competente să soluționeze cauzele contravenționale; Probe și măsurile procesuale de constrângere.</p> <p>4.1. Definirea și trăsăturile procesului contravențional.</p> <p><i>Definirea și dispoziții generale privind procesul contravențional.</i></p> <p><i>Trăsăturile procesului contravențional.</i></p> <p>4.2. Sarcinile și principiile de bază ale procesului contravențional.</p> <p><i>Sarcinile procesului contravențional</i></p> <p><i>Principiile de bază ale procesului contravențional (legalității, operativității, egalității persoanelor, aflării adevărului obiectiv, garanției dreptului de apărare, folosirea limbii materne, individualizării</i></p>	2

<p><i>răspunderii contravenționale, publicității, prezumția nevinovăției).</i></p> <p>4.3. Structura procesului contravențional (constatarea cazului contravențional, examinarea cazului contravențional, exercitarea căilor de atac în cazul contravențional și executarea deciziei cu privire la aplicarea sancțiunii contravenționale).</p> <p>4.4. Drepturile și obligațiile participanților la procesul contravențional. <i>Persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional.</i> <i>Agentul constatare</i> <i>Procurorul</i> <i>Victima</i> <i>Martorul</i> <i>Specialistul</i> <i>Expertul</i> <i>Interpretul, traducătorul</i> <i>Apărătorul</i></p> <p>4.5. Sistemul autorităților competente să soluționeze cauzele contravenționale. <i>Instanța de judecată.</i> <i>Procurorul.</i> <i>Comisia administrativă.</i> <i>Agentul constatare (organele de specialitate specificate la art. 400-423¹CC)</i></p> <p>4.6. Rolul și locul instanței judecătorești în sistemul autorităților competente să soluționeze cauzele contravenționale. <i>Instanța care desfășurează justiția în cauzele contravenționale.</i> <i>Competența instanței de judecată.</i></p> <p>4.7. Rolul și locul procurorului în sistemul autorităților competente să soluționeze cauzele contravenționale. <i>Competența procurorului .</i></p> <p>4.8. Probele <i>Cercetarea la fața locului</i> <i>Temeiurile pentru ridicarea obiectelor și documentelor</i> <i>Percheziția corporală și ridicarea obiectelor și documentelor</i> <i>Corpurile delictive</i></p> <p>4.9. Măsurile procesuale de constrângere <i>Reținerea</i> <i>Aducerea silită</i> <i>Înlăturarea de la conducerea vehiculului</i> <i>Examenul medical pentru constatarea stării de ebrietate produsă de alcool sau de alte substanțe</i> <i>Reținerea și aducerea vehiculului la parcare.</i></p>	
--	--

5.	<p>Constatarea faptei contravenționale.</p> <p>5.1. Procesul de constatare a faptei contravenționale. <i>Declanșarea fazei respective. Sesizarea organului competent privind comiterea contravenției. Actele procedurale (măsurile) de asigurare a procedurii contravenționale. Desfășurarea fazei de constatare a cazului contravențional (audierea persoanelor participante la procedura contravențională, administrarea probelor etc).</i></p> <p>5.2. Circumstanțele care înlătură procesul contravențional. <i>a) nu există faptul contravenției;</i> <i>b) se constată vreunul din temeiurile prevăzute la art.3 alin.(3), art.4 alin.(3), art.20-31;</i> <i>c) persoana presupusă a fi făptuitor a decedat, cu excepția cazului de reabilitare a acesteia;</i> <i>d) pentru același fapt și privitor la aceeași persoană există o decizie/hotărîre definitivă;</i> <i>e) pentru același fapt este pornită urmărire penală.</i></p> <p>5.3. Procesul – verbal cu privire la contravenție. <i>Conținutul procesului-verbal cu privire la contravenție.</i> <i>Încheierea procesului-verbal în cazul pluralității de contravenții.</i> <i>Nulitatea procesului-verbal cu privire la contravenții.</i> <i>Cazurile în care nu se încheie proces-verbal cu privire la contravenții.</i> <i>Chitanța de încasare la amenzii la locul constatării contravenției.</i></p> <p>5.4. Contestația împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție.</p> <p>5.5. Sesizarea procurorului în soluționarea cauzei contravenționale.</p> <p>5.6. Sesizarea privind cauzele și condițiile care au favorizat contravenția și încheierea interlocutorie.</p>	2
6.	<p>Judecarea cauzei contravenționale în instanță</p> <p>6.1. Actele preliminare</p> <p>6.2. Termenul de judecare a cauzei contravenționale</p> <p>6.3. Participarea la ședința de judecare a cauzei contravenționale</p> <p>6.4. Ședința de judecare a cauzei contravenționale <i>Partea preliminară a ședinței.</i> <i>Cercetarea judecătorească.</i> <i>Deliberarea instanței de judecată.</i> <i>Procesul – verbal al ședinței de judecare a cauzei contravenționale.</i></p> <p>6.5. Încetarea procesului contravențional în ședință de judecată.</p> <p>6.6. Hotărîrea judecătorească <i>Problemele ce urmează a fi rezolvate la adoptarea hotărîrei contravenționale.</i> <i>Conținutul hotărîrei judecătorești.</i> <i>Înmînarea copiei de pe hotărîrea judecătorească.</i> <i>Afișarea și/sau difuzarea hotărîrei de sancționare.</i></p>	2

7.	<p>Exercitarea căilor de atac în cauza contravențională. Trimiterea spre executare a hotărârii judecătorești.</p> <p>7.1. Calea ordinară de atac - recursul <i>Hotărârile supuse recursului.</i> <i>Temeiurile pentru recurs.</i> <i>Efectele recursului.</i> <i>Persoanele care au dreptul de a declara recurs.</i> <i>Judecarea cauzei contravenționale cu recurs.</i> <i>Ședința de judecare a recursului.</i> <i>Soluțiile judecării recursului.</i> <i>Conținutul deciziei instanței de recurs.</i></p> <p>7.2. Calea extraordinară de atac - revizuirea <i>Deschiderea procedurii de revizuire .</i> <i>Revizuirea deciziilor și a hotărârilor în cauzele contravenționale</i> <i>Hotărârea instanței de revizuire.</i></p> <p>7.3. Trimiterea spre executare a hotărârilor judecătorești. <i>Dispoziții generale</i> <i>Problemele ce urmează a fi soluționate la executarea sancțiunii contravenționale.</i> <i>Modul de soluționare a problemelor legate de executarea sancțiunii contravenționale.</i></p>	2
8.	<p>Metodologia întocmirii actelor procesual contravenționale.</p> <p>8.1 Metodologia întocmirii actelor procesuale contravenționale cu privire la judecarea cauzei contravenționale în instanță (cap. 7, titlul II, partea specială, cartea a doua, Cod contravențional).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Actele preliminare (art. 453 CC). 2. Procesul-verbal al ședinței de judecare al cauzei contravenționale (art. 459 CC). 3. Hotărârea judecătorească (art. 462 CC): <ol style="list-style-type: none"> a) Privind încetarea procesului contravențional; b) Privind vinovăția persoanei de săvârșirea contravenției imputate și, după caz, la stabilirea sancțiunii contravenționale, la aplicarea măsurii de siguranță sau la înlăturarea executării sancțiunii. 4. Înmînarea copiei de pe hotărârea judecătorească (art. 463 CC). 5. Afișarea și/sau difuzarea hotărârii de sancționare (art. 464 CC). 6. Decizia comisiei administrative (art. 398 CC) 7. Hotărârea procurorului în cauza contravențională privind (art. 396 CC): <ol style="list-style-type: none"> a) Pornirea procesului contravențional și/ori examinarea cauzei în limitele competenței sale; <p>Pornirea procesului contravențional și expedierea materialelor acumulate, conform competenței altor organe pentru examinare.</p>	2

9.	<p>Metodologia întocmirii actelor procesuale contravenționale cu privire la examinarea cauzei contravenționale în căile de atac: calea ordinară de atac-recursul (cap. 8, titlul II, partea specială, cartea a doua, Cod contravențional) și calea extraordinară de atac – revizuirea (cap. 9, titlul II, partea specială, cartea a doua, Cod contravențional);</p> <p>9.1 Recursul împotriva hotărîrii judecătorești contravențional (art. 468 CC).</p> <p>9.2 Repunerea în termen a recursului (art. 469 CC).</p> <p>9.3 Suspendarea executării hotărîrii, urmare a declarării recursului(art. 470 alin. 1 CC).</p> <p>9.4 Decizia instanței de recurs (art. 473-474 CC):</p> <p>1) respinge recursul și menține hotărîrea atacată dacă recursul:</p> <p>a) este tardiv;</p> <p>b) este inadmisibil;</p> <p>c) este nefondat;</p> <p>2) admite recursul, casînd hotărîrea atacată, și dispune rejudecarea cauzei în primă instanță.</p> <p>9.5 Cererea privind deschiderea procedurii de revizuire (art. 475, 476 CC).</p> <p>9.6 Hotărîrea instanței de revizuire (art. 477 CC):</p> <p>1) respinge cererea de revizuire dacă este:</p> <p>a) tardivă;</p> <p>b) inadmisibilă;</p> <p>c) neîntemeiată;</p> <p>2) admite cererea, casînd hotărîrea atacată, și pronunță o nouă hotărîre.</p>	2
TOTAL		18

V. OBIECTIVELE DE REFERINȚĂ ȘI CONȚINUTURI

OBIECTIVELE DE REFERINȚĂ	CONȚINUTURI
<ul style="list-style-type: none"> – să argumenteze locul și importanța dreptului contravențional în sistemul de drept; – să determine cadrul juridic al regimului contravențiilor în Republica Moldova; – să analizeze principiile aplicării legii contravenționale (efectul retroactiv, efectul ultra activ, abrogarea etc.); – să relateze despre proiectul Codului contravențional. 	<p>1. Considerații generale privind administrarea cauzelor contravenționale</p> <ul style="list-style-type: none"> • Administrarea cauzelor contravenționale - parte a exercitării justiției în Republica Moldova; • Cadrul juridic al regimului contravențiilor în Republica Moldova; • Legea contravențională și aplicarea ei; • Cu privire la Codul contravențional.
<ul style="list-style-type: none"> – să definească noțiunea legală de componentă a contravenției, efectuând analiza juridică a unei contravenții; – să caracterizeze elementele constitutive ale componentei contravenției, evaluând coraportul dintre contravenție și componenta de contravenție; – să distingă formele, variantele și modalitățile contravenției; – să identifice și să determine efectul juridic al cauzelor care înlătură caracterul contravențional al faptei. 	<p>2. Contravenția – teme al răspunderii contravenționale</p> <ul style="list-style-type: none"> • Definirea, structura și trăsăturile contravenției; • Conținutul contravenției; • Formele, variantele și modalitățile contravenției; • Cauzele care înlătură caracterul contravențional al faptei.
<ul style="list-style-type: none"> – să definească noțiunea de răspundere contravențională; – să distingă trăsăturile și funcțiile răspunderii contravenționale; – să identifice și să determine efectul juridic al cauzelor care înlătură răspunderea contravențională; – să compare formele răspunderii juridice în raport cu răspunderea contravențională. 	<p>3. Răspunderea contravențională – formă a răspunderii juridice</p> <ul style="list-style-type: none"> • Definirea, trăsăturile și funcțiile răspunderii contravenționale; • Principiile și scopul răspunderii contravenționale; • Cauzele care înlătură răspunderea contravențională; • Delimitarea răspunderii contravenționale de alte forme ale răspunderii juridice.
<ul style="list-style-type: none"> – să definească noțiunea de sancțiune contravențională, relevând trăsăturile, scopul și funcțiile ei; – să caracterizeze sistemul de sancțiuni contravenționale, efectuând clasificarea categoriilor de sancțiuni; – să determine mijloacele, formele și criteriile de individualizare a sancțiunii, argumentând soluția la aplicarea sancțiunii contravenționale; – să determine criteriile specifice soluționării acțiunii civile în cauza contravențională. 	<p>4. Sancțiunea contravențională</p> <ul style="list-style-type: none"> • Definirea, trăsăturile, scopul și funcțiile sancțiunii contravenționale.; • Sistemul de sancțiuni contravenționale ; • Aplicarea sancțiunii contravenționale ; • Repararea pagubelor produse în rezultatul săvârșirii contravenției.

<ul style="list-style-type: none"> – să definească și să evidențieze particularitățile Părții Speciale a Dreptului contravențional; – să efectueze un studiu comparat al sistemului Părții Speciale a Dreptului contravențional cu sistemul Părții Generale și al Părții Procedurale a Dreptului contravențional; – să identifice și să caracterizeze un capitol inserat în Partea Specială din CCA; – să definească și să releve importanța încadrării juridice a faptei în dreptul contravențional, efectuând încadrarea juridică a faptei din speța prezentată. 	<p>5. Caracteristica generală a Părții Speciale a Dreptului contravențional</p> <ul style="list-style-type: none"> • Definirea și particularitățile Părții Speciale a Dreptului contravențional. • Sistemul Părții Speciale a Dreptului contravențional și necesitatea studierii părții respective. • Caracteristica generală a capitolelor inserate în Partea Specială din CCA. • Încadrarea juridică a faptei în Dreptul contravențional.
<ul style="list-style-type: none"> – să definească noțiunea și să distingă trăsăturile procesului contravențional; – să evidențieze importanța teoretică și practică a sarcinilor și a principiilor fundamentale ale procesului contravențional; – să determine structura procesului contravențional, analizând etapele componente; – să caracterizeze sistemul autorităților competente să soluționeze cauzele contravenționale, evidențiind locul și rolul instanțelor judecătorești. 	<p>6. Procesul contravențional</p> <ul style="list-style-type: none"> • Definirea și trăsăturile procesului contravențional; • Sarcinile și principiile fundamentale ale procesului contravențional; • Structura procesului contravențional; • Autoritățile competente să examineze cauzele contravenționale.
<ul style="list-style-type: none"> – să efectueze analiza teoretică și practică a etapelor procedurii contravenționale, în contextul administrării cauzei parvenite în judecătorie; – să aplice hotărârile Plenului CSJ și hotărârile CEDO în materia contravențională; – să elaboreze proiecte de hotărâri adoptate pe marginea spețelor supuse rezolvării; – să sintetizeze activitățile desfășurate în cadrul administrării cauzei contravenționale. 	<p>7. Administrarea cauzelor contravenționale în cadrul procedurii contravenționale</p> <ul style="list-style-type: none"> • Constatarea faptei contravenționale; • Examinarea cauzei contravenționale; • Exercițarea căilor de atac în cauza contravențională; • Executarea hotărârii cu privire la aplicarea sancțiunii contravenționale; • Metodica documentării actelor în cadrul procedurii contravenționale.

VI. SUGESTII PENTRU ACTIVITATEA INDIVIDUALĂ A AUDIENȚILOR

SUBIECTE/ PROBLEME	FORME DE REALIZARE	MODALITĂȚI DE EVALUARE
1. Considerații generale privind administrarea cauzelor contravenționale	<ol style="list-style-type: none"> 1. Referate/rezumatate. 2. Studiu de caz. 3. Analiza generalizărilor practicii judiciare. 4. Analiza datelor statistice. 	<ul style="list-style-type: none"> – prezentarea rezultatelor; – elaborarea articolelor; – publicarea rezumatelor; – participarea la conferințe științifice;
2. Contravenția – temeii al răspunderii contravenționale	<ol style="list-style-type: none"> 1. Elaborarea tezelor anuale. 2. Studiu de caz. 3. Studii. 4. Proiecte. 5. Referate. 	<ul style="list-style-type: none"> – prezentarea rezultatelor; – participarea la conferințe științifice; – elaborarea și publicarea articolelor.
3. Răspunderea contravențională – formă a răspunderii juridice	<ol style="list-style-type: none"> 1. Studiu de caz. 2. Proiecte. 3. Referate. 4. Portofoliu. 	<ul style="list-style-type: none"> – participarea la conferințe științifice; – elaborarea articolelor; – prezentarea rezultatelor.
4. Sancțiunea contravențională	<ol style="list-style-type: none"> 1. Studiu de caz. 2. Referate/rezumatate. 3. Proiecte. 	<ul style="list-style-type: none"> – participarea la conferințe științifice; – elaborarea articolelor; – prezentarea rezultatelor.
5. Caracteristica generală a Părții Speciale a Codului contravențional	<ol style="list-style-type: none"> 1. Referate/rezumatate. 2. Proiecte. 3. Portofoliu. 	<ul style="list-style-type: none"> – participarea la conferințe științifice; – prezentarea rezultatelor.
6. Procesul contravențional	<ol style="list-style-type: none"> 1. Referate/rezumatate. 2. Proiecte. 3. Studiul practicii judiciare. 	<ul style="list-style-type: none"> – prezentarea rezultatelor; – elaborarea articolelor.
7. Administrarea cauzelor contravenționale în cadrul procedurii contravenționale	<ol style="list-style-type: none"> 1. Referate/rezumatate. 2. Proiecte. 3. Studiul practicii judiciare. 	<ul style="list-style-type: none"> – participarea la conferințe științifice; – elaborarea articolelor; – prezentarea rezultatelor.

VII. EVALUAREA DISCIPLINEI

A. *Evaluarea curentă a rezultatelor academice* *

- Participarea audienților în cadrul activităților practice (răspunsuri orale, participare la dezbateri, prezentări de rapoarte/comunicări/ informații)
- Probe scrise: două testări obligatorii care vor conține sarcini de mai multe niveluri cu:
 - obiective de cunoștințe;
 - obiective de capacități;
 - obiective de competențe profesionale și atitudini.
- Pregătirea unui referat științific și/sau aplicativ pe o problemă propusă pentru activitățile individuale
În cadrul activităților practice se va realiza:
 - Studierea și rezolvarea spețelor;
 - Activități de grup;
 - Studii de caz;
 - Redactarea de către audienți a hotărârilor judecătorești, acțiunilor disciplinare, redactare de rechizitorii ale ordonanțelor, rezoluțiilor;
 - Studierea dosarelor, a actelor procedurale;
 - Proceduri de interpretare și aplicare corectă a legii;
 - Însușirea și aplicarea corectă a terminologiei de specialitate;
 - Simularea de procese;
 - Studiu individual al literaturii de specialitate, al experienței naționale și internaționale din domeniu;
 - Modelări/simulări de situații concrete.

B. *Evaluarea sumativă se va efectua ca examen în scris la finele semestrului* (se va prezenta o mostră de test).

Subiecte pentru evaluare:

1. Dispoziții fundamentale cu privire la autoritățile competente să examineze cauzele contravenționale.
2. Locul și rolul instanțelor judecătorești în sistemul autorităților competente să examineze cauzele contravenționale.
3. Administrarea cauzelor contravenționale de către organele extrajudiciare.
4. Administrarea cauzelor contravenționale de către instanțele judecătorești.
5. Importanța hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului pentru administrarea cauzelor contravenționale.
6. Importanța hotărârilor Curții Supreme de Justiție pentru administrarea cauzelor contravenționale.
7. Legislația Republicii Moldova cu privire la contravenții.
8. Evoluția reglementărilor contravenționale în Republica Moldova.
9. Definierea noțiunii de lege contravențională.
10. Sistemul legii contravenționale.
11. Interpretarea legii contravenționale.
12. Metodele, rezultatele și limitele interpretării legii contravenționale.
13. Definierea privind aplicarea legii contravenționale.
14. Elementele în funcție de care se aplică legea contravențională.
15. Aplicarea legii contravenționale în spațiu.
16. Aplicarea legii contravenționale în timp.
17. Definierea și structura normei contravenționale.

* Se pot prezenta mostre din unele modalități de evaluare curentă

18. Sistemul normelor juridice contravenționale
19. Definierea și trăsăturile raportului juridic contravențional
20. Structura raportului juridic contravențional.
21. Durata raportului juridic contravențional.
22. Contravenția - specie de faptă juridică.
23. Deosebirea contravenției de alte fapte antisociale.
24. Organele competente să adopte acte normative privind reglementarea contravenției.
25. Definierea, structura și trăsăturile contravenției.
26. Conținutul constitutiv al contravenției.
27. Formele, variantele și modalitățile contravenției.
28. Cauzele care înlătură caracterul contravențional al faptei.
29. Definierea și trăsăturile răspunderii contravenționale.
30. Principiile răspunderii contravenționale.
31. Răspunderea contravențională a minorilor.
32. Răspunderea contravențională a militarilor și a altor persoane asupra cărora se extinde acțiunea Regulamentelor disciplinare.
33. Răspunderea contravențională a persoanei cu funcție de răspundere.
34. Răspunderea contravențională a cetățenilor străini și a apatrizilor.
35. Cauzele care înlătură răspunderea contravențională.
36. Delimitarea răspunderii contravenționale de alte forme de răspundere juridică.
37. Definierea și trăsăturile sancțiunii contravenționale.
38. Scopul și funcțiile sancțiunii contravenționale.
39. Sistemul de sancțiuni contravenționale.
40. Aplicarea sancțiunii contravenționale.
41. Circumstanțele ce atenuază răspunderea contravențională.
42. Circumstanțele ce agravează răspunderea contravențională.
43. Termenele de aplicare a sancțiunii contravenționale.
44. Repararea pagubelor produse prin contravenție.
45. Definierea și trăsăturile Părții Speciale a Dreptului contravențional.
46. Necesitatea studierii Părții Speciale a Dreptului contravențional.
47. Definierea și importanța încadrării juridice a faptei în dreptul contravențional.
48. Formele de încadrare juridică a contravenției.
49. Analiza juridică a contravenției.
50. Caracteristica juridică a contravențiilor ce atentează la drepturile politice, de muncă și la alte drepturi constituționale ale persoanei fizice.
51. Caracteristica juridică a contravențiilor ce atentează la sănătatea populației, sănătatea persoanei, la starea sanitar-epidemiologică .
52. Caracteristica juridică a contravențiilor ce atentează la drepturile reale.
53. Caracteristica juridică a contravențiilor în domeniul protecției mediului.
54. Caracteristica juridică a contravențiilor în domeniul industriei, construcțiilor, energiei, gospodăriei comunale, locuințelor și amenajării teritoriului.
55. Caracteristica juridică a contravențiilor în domeniul agricol și sanitar-veterinar.
56. Caracteristica juridică a contravențiilor ce atentează la regimul din transporturi.
57. Caracteristica juridică a contravențiilor în domeniul circulației rutiere.
58. Caracteristica juridică a contravențiilor în domeniul comunicațiilor electronice, comunicațiilor poștale și al tehnologiei informației.
59. Caracteristica juridică a contravențiilor ce afectează activitatea de întreprinzător, fiscalitatea, activitatea vamală și valorile mobiliare.
60. Caracteristica juridică a contravențiilor ce afectează activitatea autorităților publice.
61. Caracteristica juridică a contravențiilor ce atentează la regimul frontierei de stat și regimul de ședere pe teritoriul Republicii Moldova.
62. Caracteristica juridică a contravențiilor ce atentează la modul de administrare contravenții în

- domeniul supravegherii pieței, metrologiei, standardizării și protecției consumatorilor.
63. Caracteristica juridică a contravențiilor ce atentează la ordinea publică și la securitatea publică.
 64. Caracteristica juridică a contravențiilor în domeniul evidenței militare.
 65. Definiția și importanța încadrării juridice a faptei în dreptul contravențional.
 66. Formele de încadrare juridică a contravenției (contravenție tipică, contravenție atipică, contravenție continuă, contravenție repetată).
 67. Încadrarea juridică de contravenție a contravenției în cazul unui concurs de contravenții
 68. Încadrarea juridică de contravenție a contravenției în cazul concurenței normelor contravenționale.
 69. Deosebirea dintre încadrarea juridică a contravenției și calificarea legală a contravenției. Formele de încadrare juridică a contravenției (în cazul unui concurs de contravenție și în cazul concurenței normelor contravenționale).
 70. Analiza juridică a contravenției.
 71. Definiția și trăsăturile procesului contravențional.
 72. Definiția și dispoziții generale privind procesul contravențional
 73. Trăsăturile procesului contravențional.
 74. Sarcinile procesului contravențional
 75. Principiile de bază ale procesului contravențional (legalității, operativității, egalității persoanelor, aflării adevărului obiectiv, garanției dreptului de apărare, folosirea limbii materne, individualizării răspunderii contravenționale, publicității, prezumția nevinovăției).
 76. Structura procesului contravențional (constatarea cazului contravențional, examinarea cazului contravențional, exercitarea căilor de atac în cazul contravențional și executarea deciziei cu privire la aplicarea sancțiunii contravenționale).
 77. Drepturile și obligațiile persoanei în a cărei privință a fost pornit proces contravențional
 78. Drepturile și obligațiile agentul constatator
 79. Drepturile și obligațiile procurorului
 80. Drepturile și obligațiile victimei
 81. Drepturile și obligațiile martorului
 82. Drepturile și obligațiile specialistului
 83. Drepturile și obligațiile expertului
 84. Drepturile și obligațiile interpretului, traducătorului
 85. Drepturile și obligațiile apărătorului
 86. Sistemul autorităților competente să soluționeze cauzele contravenționale.
 87. Instanța de judecată.
 88. Procurorul.
 89. Comisia administrativă.
 90. Agentul constatator.
 91. Rolul și locul instanței judecătorești în sistemul autorităților competente să soluționeze cauzele contravenționale
 92. Rolul și locul procurorului în sistemul autorităților competente să soluționeze cauzele contravenționale.
 93. Probele.
 94. Măsurile procesuale de constrângere
 95. Constatarea faptei contravenționale.
 96. Judecarea cauzei contravenționale în instanță.
 97. Calea ordinară de atac – recursul.
 98. Calea extraordinară de atac – revizuirea.
 99. Trimiterea spre executare a hotărârilor judecătorești.

VIII. REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Acte normative:

1. Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994 // MO, 1994, nr. 1.
2. Declarația Drepturilor Omului, adoptată la Adunarea Generală a O.N.U. la 10 decembrie 1948. Drepturile omului. Documente adoptate de organisme internaționale. - Chișinău: 1997.
3. Convenția Europeană a Drepturilor Omului, adoptată la 4 noiembrie 1950, și Protocoalele adiționale. Documente adoptate de organisme internaționale. - Chișinău: 1997.
4. Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului. Institutul român pentru drepturile omului. Tiparul: R.A., Monitorul oficial, 1996.
5. Culegere de hotărâri și decizii ale Curții Constituționale a Republicii Moldova. - Chișinău: Moldpres, 1997-2004.
6. Codul Contravențional al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008, *Monitor Oficial 2009, nr. 3-6, art. 15*, promulgat prin Decretul nr. 2046-IV.
7. Codul cu privire la contravențiile administrative al Republicii Moldova, adoptat prin Legea din 29 martie 1985 // *Veștile R.S.S.M.*, 1985, nr.3, art. 47. Text oficial cu modificările și cu completările la data de 11 noiembrie 2004.
8. Codul penal al Republicii Moldova adoptat la 18.04.2002, intrat în vigoare la 12.06.2003 // MO, 2002, nr.128-129/1014, cu modificările și completările operate prin Legea nr.1323-XV din 26.09.2002 // MO, 2002, nr.143, art.1021.
9. Codul de procedură penală al Republicii Moldova, adoptat la 14.03.2003, intrat în vigoare la 12.06.2003 // MO, 2003, nr. 104 -1 10 (1197 - 1203).
10. Codul civil al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr.1125 -XV din 13.06.2002, în vigoare din 12.06.2003 // MO, 2002, nr.82-86/663.
11. Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 225-XV din 30 mai 2003, în vigoare din 12.06.2003 // MO, 2003, nr.111-115/451.
12. Codul muncii al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 154-XV din 28.03.2003, în vigoare din 01.10.2003 // MO, 2003, nr.159-162/648.
13. Codul vamal al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 1149-XIV din 20.07.2000 // MO, 2000, nr.160-162/1201.
14. Codul Fiscal, adoptat prin Legea nr.H63-XIII din 24.04.1997 // MO, 1997, nr.62/522.
15. Codul de executare al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 443-XV din 24.XII.2004 // MO, 2005, nr. 34-35.
16. Codul cu privire la locuințe adoptat prin Legea RSSM din 03.06.1983 // *Veștile Sovietului Suprem al RSSM nr.6 din 1983*.
17. Codul familiei, adoptat prin Legea nr.1316-XIV din 26.10.2000 // MO, 2001, nr.47-48/210.
18. Codul electoral, adoptat prin Legea nr. 1381-XIII din 21.11.1997 // MO, 1997, nr.81/667.
19. Codul funciar, adoptat prin Legea nr.828-XII din 25.12.1991, republicat // MO, 2001, nr.107.
20. Codul apelor, adoptat prin Legea ПГ.1532-XII din 22.06.1993 // MO, 1993, nr.10/287.
21. Codul silvic, adoptat prin Legea nr.887-XIII din 21.06.1996 // MO, 1997, nr.4-5/36.
22. Codul subsolului, adoptat prin Legea nr.151 I-XII din 15.06.1993 // MO, 1993, nr.11/325.
23. Codul transporturilor auto, adoptat prin Legea nr.H6-XIV din 29.07.1998 // MO, 1998, nr.90-91/581.
24. Codul transportului feroviar, adoptat prin Legea nr.309-XV din 17.07.2003 // MO, 2003, nr.226-228/892.
25. Codul navigației maritime comerciale, adoptat prin Legea nr.599-XIV din 30.09.1999 // MO, 2001, nr.1-4/2.
26. Legea Republicii Moldova privind organizarea judecătorească adoptată la 6 iulie 1995 și promulgată la 9 octombrie 1995 // *Buletinul Judecătoriei Supreme*, 1996, nr.8.
27. Legea Republicii Moldova cu privire la Curtea Supremă de Justiție, nr. 789 -XIII din 26.03.1996 // MO, 1996, nr. 32-33/323.
28. Legea Republicii Moldova cu privire la statutul judecătorului nr.544 din 20.07.2005 adoptată la

- 20 iulie 1995 și promulgată la 16 octombrie 1995, Chișinău 1995 // MO, 2002, nr. 117-119/946.
29. Legea contenciosului administrativ nr.793-XI din 10.02.2000 // MO, 2000, 57-58 / 375.
 30. Legea Republicii Moldova cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Moldova, adoptată la 1 septembrie 1989 // Veștile, 1989, nr.9.
 31. Legea Republicii Moldova cu privire la Procuratură, nr. H8-XV din 14.03.2003 // MO, 2003, nr. 73-75/328.
 32. Legea Republicii Moldova cu privire la avocatură, nr. 1260-XV din 19.07.2002 // MO, 2002, nr.126-127/1001.
 33. Legea Republicii Moldova privind administrația publică locală, nr.123-XV din 18.03.2003 // MO, 2003, nr. 49/211.
 34. Legea Republicii Moldova cu privire la poliție, nr. 416 din 18.12.1990 // Veștile nr.12/321 din 1990.
 35. Legea Republicii Moldova cu privire la activitatea operativă și de investigații nr. 45 - XIV din 12.04.1994 // MO, 2003, nr.11-13.
 36. Legea Republicii Moldova cu privire la retribuirea mijloacelor cheltuite pentru lecuirea persoanei pătimase de la acțiuni criminale, nr.79-XIII din 28.04.1994 // MO, 1994, nr. 190-XIII // MO, 1994, nr.4.
 37. Legea Republicii Moldova cu privire la retribuirea daunei cauzate de acțiunile ilicite ale organelor de cercetare penală, anchetă preliminară, procuraturii și instanțelor de judecată, nr. 1545 - XIII din 25.02.1998 // MO, 1998, nr. 50-51/359.
 38. Hotărîrea Parlamentului Republicii Moldova „Cu privire la aprobarea grupelor de lucru pentru elaborarea proiectelor Codului cu privire la locuințe, Codului muncii, Codului administrativ, Codului căsătoriei și familiei”, nr.784-XIII din 19.03.1996 // MO, 1996, nr. 26-27/282.
 39. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova cu privire la instituirea grupurilor de lucru pentru corelarea și asigurarea bunei interacțiuni a proiectelor de coduri (elaborate în redacție nouă) nr.160 din 23.02.2000 // MO, 2000, nr. 24-26/242.
 40. Hotărîrea Guvernului cu privire la adoptarea Regulamentului Circulației Rutiere, nr.713 din 27.07.1999 cu modificările și completările ulterioare // MO, 1999, nr.83.86/747.
 41. Hotărîrea Guvernului cu privire la adoptarea Statutului disciplinar al organelor afacerilor interne, nr.2 din 04-01-1999 // MO, 1999, nr.23-24/176.
 42. Hotărîrea Comisiei juridice pentru numiri și imunități, nr. 17/153 din 06.06.2001, „Privind instituirea grupului de lucru în legătură cu finalizarea lucrărilor de elaborare (în redacție nouă) a proiectului Codului contravențional”.
 43. Hotărîrea Curții Constituționale a Republicii Moldova, nr.20 din 16 iunie 1997, cu privire la excepția de neconstituționalitate a articolului 97 alineatul 4 din Codul de procedură penală // MO, 1997, nr. 43-44/23.
 44. Hotărîrea Curții Constituționale a Republicii Moldova, nr. 21 din 23 iunie 1997, cu privire la interpretarea articolului 114 din Constituția Republicii Moldova // MO, 1997, nr. 45.
 45. Instrucțiunea privind procedura de executare a hotărîrilor judecătorești, nr. 22 din 15 noiembrie 1985.
 46. Regulamentul comisiilor administrative aprobat prin Hotărîrea Parlamentului Republicii Moldova cu nr. 126 - XIII din 27 martie 1994 // MO, 1994, nr.6.
 47. Tratat dintre Republica Moldova și Federația Rusă din 4 noiembrie 1994 cu privire la asistența juridică și raporturile juridice în materie civilă, familială și penală // Buletinul Arbitrajului Republicii Moldova 1995, nr.2.
 48. Tratat dintre Republica Moldova și Ucraina din 4 noiembrie 1994 privind asistența juridică și relațiile juridice în materie civilă și penală // Legea și viața, 1994, nr.2-3.
 49. Tratat între Republica Moldova și România din 6 iulie 1996 privind asistența juridică în materie civilă și penală // Tratatate Internaționale, 1999, volumul 20, p.364.
 50. Convenția privind asistența juridică și relațiile juridice în materie civilă, familială și penală,

semnată de statele-membre ale C.S.I. și ratificată de Republica Moldova la 16 martie 1995.

51. Legea Republicii România privind regimul juridic al contravențiilor, nr. 180/2002.
52. Основы законодательства Союза ССР и союзных республик об административных правонарушениях, принятые Верховным Советом СССР 23.10.1980, в действие с 01.03.1981 (ВВС СССР, 1980, № 44 ст.909).
53. Кодекс Российской Федерации об административных правонарушениях, принят 20.12.2001, одобрен 26.12.2001.
54. Кодекс Республики Украина об административных правонарушениях, принятый 01 июня 1985.
55. Кодекс Республики Беларусь об административных правонарушениях, принятый 06 декабря 1984.
56. Кодекс Республики Эстония об административных правонарушениях, принятый 8 июля 1992 // Правовые акты Эстонии, пг. 49-53 от 24 сентября 1997.
57. Кодекс Республики Эстония об исполнительном производстве, принятый 21 июня 1993 // Правовые акты Эстонии, пг. 36-38 от 25 июня 1997.
58. Кодекс Республики Узбекистан об административной ответственности, принятый 22 сентября 1994 // Ведомости Верховного Совета Республики Узбекистан, 1994.
59. Proiectul Codului contravențional al Republicii Moldova, adoptat în prima lectură prin Hotărîrea Parlamentului Republicii Moldova, nr. 532-XIV din 22.07.1999 // MO, 1999, nr. 38/372.

Practică Judiciară:

1. Hotărîrea Plenului Judecătoriei Supreme a R.S.S.M. nr.7 din 26 iunie 1989 "Despre unele întrebări ce apar în practica aplicării legislației cu privire la delictele administrative" // Revista legislației și practicii judiciare Judecătoriei Supreme a R.S.S.M. (iulie-septembrie 1989).- Chișinău: Timpul, 1990, p. 7.
2. Hotărîrea Plenului Judecătoriei Supreme a R.S.S.M. nr.8 din 26 iunie 1989 "Despre practica cercetării de către judecătorii în ordinea procedurii civile a plîngerilor pe seama hotărîrilor proceselor ce conțin contravenții cu caracter administrativ" // Revista legislației și practicii judiciare a Judecătoriei Supreme a R.S.S.M. (iulie-septembrie 1989).-Chișinău: Timpul, 1990, p. 21.
3. Hotărîrea Plenului Judecătoriei Supreme a Republicii Moldova nr 9 in 28 decembrie 1992 "Cu privire la examinarea de către instanțele de judecată a plîngerilor împotriva acțiunilor ilegale ale organelor administrației de stat și ale persoanelor cu funcții de răspundere ce lezează drepturile cetățenilor" // Legea și viața, nr.3, 1993.
4. Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.5 din 30 ianuarie 1996 "Despre măsurile de perfecționare a activității instanțelor judecătorești în examinarea cauzelor penale, civile și administrative" // Culegere de hotărîri ale Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova.- Chișinău, 1997, p. 62-63.
5. Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.13 din 22 martie 1997 "Cu privire la practica judiciară de aplicare a unor prevederi ale legislației fiscale" // Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, 1997, nr.6, p. 13-16.
6. Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.22 din 10 iulie 1997 Cu privire la aplicarea sancțiunilor administrative de către instanțele judecătorești" // Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, 1997, nr.7, p. 14-17.
7. Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.23 din 10 iulie 1997 Despre practica aplicării legislației penale și administrative privind protecția consumatorului" // Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, 1997, nr.8, p. 11-14.
8. Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.19 din 10 iulie 1997 Despre practica judiciară în cauzele privind contrabanda și contravențiile administrative vamale" // Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, 1997, nr.10, p. 5-11.

9. Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.18 din 10 iulie 1997 "Despre practica aplicării de către instanțele judecătorești a unor prevederi ale legislației în domeniul protecției mediului înconjurător" // Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, 1997, nr.12, p. 5-10.
10. Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.5 din 17 februarie 1998 "Cu privire la rezultatele îndeplinirii justiției în anul 1997 și măsurile de perfecționare a activității instanțelor judecătorești la examinarea cauzelor civile, penale și cu privire la contravențiile administrative" // Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, 1998, nr.3, p. 9-12.
11. Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 9 din 27 februarie 1998 "Cu privire la practica aplicării legislației ce reglementează repararea daunei cauzate sănătății" // Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, 1998, nr.4, p. 5-11.
12. Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului. Institutul Român pentru Drepturile Omului.- Tiparul: R.A. „Monitorul Oficial”, 1996.
13. Hotărîri ale Curții Europene a Drepturilor Omului. Culegere selectivă (vol.1-3). - Chișinău 2006.
14. Ghidul specialistului în Convenția Europeană a Drepturilor Omului, Karen REID / Traducere din engleză de Camelia Boca și Florin Sicoie . - Chișinău: Cartier juridic., 2005.
15. Jurisprudența instituțiilor internaționale de drept în problematica refugiaților, Vol.4. - Chișinău: 2006.

Literatură juridică:

1. Andre' de Laubadere. *Trăite elementaire de droit administratif*, L.G.D.J., Vol.1. - Paris, 1970.
2. Avornic Gh. *Teoria generală a dreptului*. - Chișinău: Cartier Juridic, 2004.
3. Bantuș L. *Illicitul contravențional*. - Chișinău, 2001.
4. Barac L. *Răspunderea și sancțiunea juridică*. - București: Lumina Lex 1997.
5. Barbăneagră A. *Justiția administrativă: specificul și problemele ei* // *Legea și viața*, 1993, nr.9.
6. Bădescu M., *Teoria răspunderii și sancțiunii juridice*. - București: Lumina Lex, 2001.
7. Boboș Gh. *Teoria generală a statului și dreptului*. - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1983.
8. Bulai C. *Drept penal. Partea Generală*. - București, 1991.
9. Ceterchi L. Craiovan I. *Introducere în teoria generală a dreptului*. - București: AII, 1993.
10. *Drept polițienesc și contravențional*. - București : Tritonic, 2003.
11. Creangă Ion. *Curs de Drept administrativ*. - Chișinău, Epigraf.
12. Daneș S. *Înlocuirea răspunderii penale*. - București, 1970.
13. Dana Apostol Tofan. *Regimul juridic actual aplicabil contravențiilor. Aspecte de drept procesual*, // *Curierul judiciar*, nr.7, 2003. Publicație a Editurii ALL BECK.
14. Dongoroz V., Kahane S., Oancea L., Fodor L., Iliescu N. *Înlocuirea răspunderii penale pentru unele infracțiuni cu răspunderea administrativă și disciplinară*. - București, 1957.
15. Drăghici C, Iacob A., Corcheș R. *Drept contravențional*. - București: Tritonic, 2004.
16. Filipaș A. *Aspecte teoretice ale instituției înlocuirii răspunderii penale. Seria Filozofie, Istorie, Drept*, 1974.
17. Furdui S. *Procedura în cazurile cu privire la contravențiile administrative*. - Chișinău, 2000.
18. Furdui S. *Dreptul contravențional*. - Chișinău : Cartier Juridic, 2005.
19. Furdui S. *Administrarea eficientă a justiției (Titlul IV- administrarea eficientă a cauzelor contravenționale)*- Chișinău : Cartier Juridic, 2006.
20. *Administrarea cauzelor contravenționale* // Institutul Național al Justiției, seria Suporturi de curs, cartea VIII, Chișinău 2009, pag. 99-161.
21. Fettveis A. T. *Introduction en droit judiciaire*. - Lieje: Presse Univ., 1987.
22. Gherginescu R. *Reguli de bază ale elaborării și aplicării reglementărilor privind stabilirea și sancționarea contravențiilor* // *Revista română de drept-1983*, nr.8.
23. Ghilescu V., Iorgovan A. *Drept administrativ și știința administrației*, 1983.
24. Groza L., Păraușanu Gh. *Reglementarea sancționării contravențiilor*. - București:

- Științifică, 1973.
25. Guțuleac V. *Problemele referitoare la procedura de anchetă a contravențiilor administrative // Legea și viața*, 1995, nr. 9.
 26. Guțuleac V. *Dreptul contravențional* - Chișinău: ULIM, 2006.
 27. Guțuleac V. *Tratat de Drept contravențional* - Chișinău: ULIM, 2009.
 28. Hauriou M. *Droit administratif*, 12° ed.
 29. *Îndrumar de constatare a contravențiilor*. - București: Global Print. 1999.
 30. Jean Larguer. *Droit penal general*. - Paris: Dalloz, 1999.
 31. Jean Constagne. *Le control juridictionnel de la legalite' des actes de polis administrative*. - Paris: L. G. D. J., 1989.
 32. Iorgovan A. *Tratat de drept administrativ*. - București: Nemira, 1996.
 33. Iorgovan A. *Drept administrativ*. - București, 1993.
 34. Iorgovan A. *Răspunderea contravențională: Teză de doctorat. Drept administrativ*, 1989. - București: Lumina Lex, 1998.
 35. Iorgovan A. *Drept administrative. Ttratat elementar*. - București : ProArcadia, 1993.
 36. Iovănaș I. *Considerații teoretice cu privire la răspunderea administrativă. Teză de doctorat* : - Cluj-Napoca, 1968
 37. Lupu Gh., Avornic Gh., *Teoria generală a dreptului*. - Chișinău: Lumina, 1997.
 38. Negoită AL. *Drept administrativ și elemente de știința administrației*, 1981.
 39. Nuna E., Ghercu O., Nica G. *Contravenția*. - Oradea, 2003.
 40. Minai Adrian Hotca. *Drept contravențional*. - Editas, 2003
 41. Montesquieu L. *L'esprit des Joies*, cartea 4, capitolul 7.
 42. Moreau J. *La responsabilite administrative*. - Paris, 1986.
 43. Negoită A. *Drept administrativ și știința administrației*. - București, 1993.
 44. Orlov M. *Răspunderea în dreptul administrativ*. - Chișinău, 1997.
 45. Orlov M. *Drept administrativ. Note de curs*. - Chișinău, 2000.
 46. Orlov M. *Ce este contravenția // Legea și viața*, 1998, nr.4.
 47. Pivniceru M., Susanu P., Tudurache D. *Contravenția*. - Iași, 1997.
 48. Popa V., Petrișor P., Crăciunescu D., *Drept administrativ și contenciosul administrativ*. - Timișoara, 1995.
 49. Poenaru I. *Răspunderea pentru contravenții*. - București: Lumina Lex, 1998.
 50. Poenaru I. *Regimul juridic al contravențiilor*. - București, 2002.
 51. Poenaru I. *Perfecționarea legislației în domeniul contravențiilor, în legislația și perfecționarea relațiilor sociale*. - București: Editura Academiei, 1976.
 52. Postion P., Papandopolu M. *Codicele penal adnotat*. - București: Editura Librăriei „Socec”, 1922.
 53. Preda M. *Tratat elementar de drept administrativ român*. - București, 1996.
 54. Preda E. *Curs de drept administrativ. Partea Generală*. - București, 1995.
 55. Prisăcaru V. *Tratat de drept administrativ român. Partea Generală*. - București: Lumina Lex, 1993.
 56. Prisăcaru V, *Tratat de drept administrativ român*. - București: ALL, 1996.
 57. Sergiu Furdui. *Procedura contravențională: probleme și perspective*. // Buletinul asociației tinerilor juriști. Chișinău (Revista de Drept) 1999, nr.3 p. 22-34.
 58. Sergiu Furdui. *Spre Codul contravențional // Revista Națională de Drept (Chișinău)*, 2003, nr.4, p.7-9.
 59. Sergiu Furdui. *Dreptul contravențional: concept și argument // Analele Științifice. Științe juridice, Universitatea de Stat din Moldova nr.7, Chișinău 2004*, p. 324.
 60. Sergiu Furdui. *Codul contravențional - sarcina inclusă în programul de activitate pentru realizarea prevederilor Constituției și ale concepției reformei judiciare și de drept în Republica Moldova. Materialele Conferinței internaționale științifico-teoretice din 22-23 septembrie 2004 (mun. Bălți) Dezvoltarea constituțională a Republicii Moldova la etapa actuală*. - Chișinău 2004, p. 423-427.
 61. Sergiu Furdui. *Cu privire la proiectul Codului Contravențional // Legea și Viața (Chișinău)*, 2005, nr.3.
 62. Sergiu Furdui. *Instanțele judecătorești în sistemul organelor competente să soluționeze*

- cazurile contravenționale* // Revista Națională de Drept. Ediție specială. Conferința internațională științifico-practică „Strategiile de fortificare a sistemului judiciar” consacrată memoriei ilustrului jurist Pavel Barbalat (Chișinău), 10-11 iunie 2005, p.48-53.
63. Sergiu Furdui. *Argumente pro în vederea constituirii dreptului contravențional ca ramură de drept autonomă în sistemul de drept al Republicii Moldova* // Revista Națională de Drept, (Chișinău), septembrie, 2005, p.27-32.
 64. Sergiu Furdui. *Evoluția istorico-legislativă a dreptului contravențional în Republica Moldova*, Universitatea de Stat din Moldova. Universitatea de Studii Europene din Moldova // *Analele Științifice. Științe juridice.* - Chișinău, 2005, nr.8 p.79-89.
 65. Sergiu Furdui „Propunere privind aplicarea cursului de instruire juridică” *Drept contravențional*// Revista Națională de Drept ediție specială, nr.10-12, Chișinău, 2009, p.49, Conferința Internațională științifico-practică „educație și cercetare într-un stat bazat pe drept”, 16.10.2009.
 66. Sergiu Furdui „Cu privire la rolul instanțelor judecătorești în elaborarea și aplicarea Codului contravențional” // Revista Institutului Național al Justiției, nr.4 (11), 2009, pag.59-69.
 67. Sergiu Furdui „Demers la fundamentarea opiniei privind reforma Legii contravenționale” -(partea procedurală – sfârșit, începutul în nr.2,3,4 2010) // Revista Națională de Drept, nr.5-6, 2010, pag.86-93.
 68. Sergiu Furdui „Demers la fundamentarea opiniei privind reforma Legii contravenționale” (partea generală) // *Legea și Viața*, mai 2010, pag.9-17.
 69. Sergiu Furdui „Opinie cu privire la sesizarea Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție în probleme de drept contravențional” // *Avocatul Poporului*, nr.7-8/2010, pag.8-12.
 70. Sergiu Furdui „Opinie cu privire la proiectul Legii pentru modificarea și completarea Codului contravențional al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 218-XVI din 25 octombrie 2008, elaborat prin colaborarea Ministerului Justiției cu autoritățile interesate” // Revista Națională de Drept, nr.3, martie 2011, pag.18-27, Saytul www.ajm.md/activitate/publicatii-practico-stiintifice din 18.11.10.
 71. Sultănescu I., Galiceanu V., *Contravenții. Ghid practic pentru agentul de ordine și siguranță publică*. Ediția II. - București, 2004.
 72. Șterbeț V., Botezatu R., Furdui S., Macinskaia V., Fistican E., Muruianu I. *Administrarea eficientă a justiției*. - Chișinău: Cartier juridic, 2006.
 73. Tudor Roșca. *Unele considerații cu referință la constrângerea administrativă* // *Analele Științifice ale USM.*- Chișinău, 2000, nr. 4.
 74. Tudor Roșca, Sergiu Furdui. *Instanțele judecătorești în sistemul organelor împuternicite să examineze cazurile cu privire la contravențiile administrative* // *Legea și viața* (Chișinău), 1997, nr.4, p.14-18.
 75. Țiclea A. ș. a. *Răspunderea contravențională*. - București, 1995.
 76. Țiclea A., Stan I., Rujoiu C. *Îndrumar de constatare a contravențiilor*. - București: Global Print, 1999.
 77. Țiclea A. *Legislație și practică contravențională*. - București: ALL Beck, 1999.
 78. Velu J. *La protection des droits de l'homme*. Vol. 1. Kluveret Bruviant, 1986.
 79. Voicu C. *Teoria generală a dreptului*. - București: Lumina Lex, 2002.
 80. Volonciu N. *Tratat de procedură penală*, Vol.II. - București, 1996.
 81. Vrabie G. *Teoria generală a dreptului*. - Iași: Ștefan Procopiu, 1993.
 82. *Административное право и административная деятельность органов внутренних дел: Учебник.* - Москва: Академия МВД СССР, 1990.
 83. Алехин А.Б., Кармолицкий А.А., Козлов Ю.М. *Административное право Российской Федерации*. - Москва., 1997.
 84. Асланов Р. *Обстоятельства, исключющие преступность деяния и ответственность за должностные правонарушения*. Вестник ЛГУ. Сер. 6.

- Философия, политология, социология, психология, право, 1991. Вып. 3.
85. Бахрах Д.Н., Телегин А.С. *Административное преследование*. - Свердловск, 1986.
 86. Бахрах Д.Н. *Административная ответственность граждан в СССР*. - Свердловск, 1989.
 87. Бахрах Д.Н. *Важные вопросы науки административного права* // Гос. право, 1993, пг.2.
 88. Бахрах Д.Н. *Советское законодательство об административной ответственности*. - Пермь, 1969.
 89. Бахрах Д.Н., Бонер А.Т. *Административная юстиция: развитие и проблемы совершенствования* // Советское государство и право, 1975, пг.8.
 90. Бахрах Д.Н., Ренов Э.Н. *Производство по делам об административных правонарушениях*. - Москва: Знание, 1989.
 91. Башканов Н. *Рассмотрение судами дел, возникающих из административных правонарушений* // Социалистическая законность, 1978, пг.5.
 92. Бойцова В.В., Бойцов В.Я. *Административная юстиция: в продолжение дискуссии о содержании и значении* // Государство и право, 1996, пг.5.
 93. Болотов М.П. *Освобождение от административного взыскания* // Правоведение, 1987, пг.4.
 94. Боннер А. *Судебная практика по делам, возникающим из административно-правовых отношений* // Советское государство и право, 1992, пг.2.
 95. Вепчеров А. *Теория государства и права*, - Москва: Новый Юристь, 1998.
 96. Веремеенко И.И. *Административно-правовые санкции*. - Москва: Юридическая литература, 1975.
 97. Веремеенко И.И., Попов Е.Л., Шергин А.П. *Понятие и условия эффективности административных санкций*. // Правоведение, 1972. пг.5.
 98. Галаган Г.А. *Процессуальные нормы и отношения в советском праве*. - Воронеж, 1985.
 99. Додин Е. В. *Административная деликтология в системе юридической науки* // Советское государство и право, 1991, пг.12.
 100. Додин Е.В. *Доказательства в административном процессе*. - Москва: Юридическая литература, 1973.
 101. Дурьев В. *Нужен административный суд* // Советская юстиция, 1988, пг.6.
 102. Дымченко В. *Надзор по делам об административных правонарушениях* // Социалистическая Законность, 1990, пг.7.
- Жероулис И.А. *Судопроизводство по административным делам* // Советское государство и право, 1970, пг.11.
- Заострожная О. К. *Советский административный процесс*. - Воронеж, 1985.
- Комментарий к Кодексу Российской Федерации об административных правонарушениях*. - Москва: Юридическая литература, 1997.
- Ключниченко А. П. *Административное право*. - Киев, 1975.
- Коваль Л. В. *Административно-деликтуальные отношения*. - Киев, 1979.
- Коренев А.П. *Производство по делам об административных правонарушениях. Административное право*. - Москва: Юридическая литература, 1986.
- Коренев А.П. *Нормы административного права и их применения*. - Москва, 1978.
- Кузьмичева Г. А. *Административная ответственность*. - Москва, 1984.
- Лазарев Б. *Административная ответственность*. - Москва, 1985.
- Лория В. А. *Административный процесс и его кодификация*. - Тбилиси, 1986.
- Лукиянов В. *Административные правонарушения и уголовные преступления: в чем различие?* // Государство и право, 1996, пг.3.
- Малышев С. *Административная ответственность за правонарушения в строительстве* // Хозяйство и право, 1993.
- Мартыничик Е.Г. *Административная юстиция: аргументы за её создание* // Закон и жизнь,

- 1993, п.8.
- Масленников М.Я. *Административно-юрисдикционный процесс*. - Воронеж. 1990.
- Масленников М.Я. *Исполнение постановлений о наложении административных взысканий* // Советская Юстиция, 1989, п.3.
- Масленников М.Я. *Порядок применения административных взысканий*. - Тверь: Прометей, 1995.
- Павлова Е.К. *Применение судьей административных взысканий*. - Москва, Юридическая литература, 1987.
- Павлова Е.С. *Некоторые итоги изучения деятельности единоличного судьи*. - В книге: *Суд и применение закона*, Москва, 1982.
- Рошка Ф.А. *Административная ответственность*. - Кишинёв: КГУ, 1989.
- Салищева Н.Г., Васильева Г.В. *Развитие законодательства об административной ответственности* // Правоведение, 1981, п.3.
- Селиванов А., Нимценко В. *Рассмотрение в судах дел об административных правонарушениях: Вопросы теории и практики* // Советское государство и право, 1991, п.7.
- ПО. Серёгин А.В. *Общественный порядок и административные средства его укрепления*. - Москва, 1975.
- Сорокин В.Д. *Административно – процессуальное право*. - Москва: Юридическая литература. 1972.
- Студеникина М.С. *Что такое административная ответственность?* - Москва, 1990.
- Студеникина М.С. *Законодательство об административных правонарушениях*. - Москва, 1981.
- Учрехелидзе Н. *Соотношение административных правонарушений с преступностью* // Советское государство и право 1996, п.6.
- Шергин А. *Проблемы административно-деликтного права* // Государство и право, 1994, п.8-9.
- Шергин А.П. *Административная юрисдикция*. - Москва: Юридическая литература, 1979.
- Якимов А. *Суды в системе органов административной юрисдикции* // Российская юстиция, 1996, п.1.
- Овсянко Д. *Административное право. Общая и особенная части*. - Москва, 1999.